

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ¹

เสกสรรค์ อมรชีวิน²

ในการศึกษาการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศตามอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ของผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาเพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการของอนุญาโตตุลาการ และเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการระงับข้อพิพาทโดยอนุญาโตตุลาการทั้งหมดและเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการด้วยว่า การปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการมีหลักเกณฑ์ที่ทำให้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการถูกปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นมีหลักเกณฑ์อย่างไร โดยในอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ในการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเอาไว้ในมาตรา 5(1)(e) ซึ่งบัญญัติไว้ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการอาจถูกปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้นั้นจะต้องมีการยื่นคำร้องขอของคู่พิพาทฝ่ายที่ต้องการคัดค้านการบังคับตามคำชี้ขาดต่อองค์กรที่มีเขตอำนาจในประเทศที่ทำคำชี้ขาด และคู่พิพาทฝ่ายนั้นจะต้องพิสูจน์เหตุแห่งการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งให้องค์กรดังกล่าวเห็นว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการมีเหตุที่จะปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้

จากการศึกษาในบทบัญญัติมาตรา 5(1)(e) ผู้ศึกษาพบว่า บทบัญญัติดังกล่าวนี้มีปัญหาที่เกิดขึ้นหลากหลายประการไม่ว่าจะเรื่องของการบัญญัติที่ไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุม จนทำให้การบังคับใช้บทบัญญัติในเรื่องของการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเกิดปัญหาอย่างมากในปัจจุบัน จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะนำปัญหาเหล่านี้มาศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขในบทบัญญัติมาตรา 5(1)(e) ของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 โดยผู้ศึกษาสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ปัญหาที่ 1 ปัญหาเกี่ยวกับคำชี้ขาดไม่มีผลผูกพัน

ปัญหาประการแรก เป็นปัญหาในเรื่องของคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่มีผลผูกพันคู่พิพาท ซึ่งเป็นเหตุแห่งการปฏิเสธตามคำชี้ขาดประการหนึ่งที่จะทำให้การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

¹บทความนี้ได้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สลิล สิริพิฑูร และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรม อินทร์มรรย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาณู ศิริบุทธุ์วัฒนา

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

สามารถถูกปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ตามบทบัญญัติใน มาตรา 5(1)(e) ของ อนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 โดยบทบัญญัตินี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า การบังคับตามคำชี้ขาดของ อนุญาโตตุลาการนั้นอาจถูกปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดได้ หากคู่พิพาทฝ่ายที่จะถูกบังคับตามคำชี้ขาดได้ พิสูจน์ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ได้ทำขึ้นนั้น ไม่มีผลผูกพันต่อคู่พิพาททั้งสองฝ่าย

จากการพิจารณาถึงบทบัญญัติทำให้เห็นได้ว่า ในบทบัญญัติมาตรา 5(1)(e) ไม่มีการบัญญัติถึง ความหมายหรือคำนิยามของคำว่า คำชี้ขาดไม่มีผลผูกพัน ไว้อย่างชัดเจน เนื่องมาจากการที่อนุสัญญา นิวยอร์ก ค.ศ. 1958 มีเจตนารมณ์ที่จะไม่ให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ซ้ำซ้อนกัน เพราะในอนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยการดำเนินการตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ค.ศ. 1927 ได้ บัญญัติไว้ว่า การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจะบังคับได้นั้นจะต้องเป็นคำชี้ขาดที่ถึงที่สุด มิฉะนั้น คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการอาจถูกปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ และการที่ คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเป็นที่สุดนั้น คู่พิพาทฝ่ายที่ต้องการบังคับตามคำชี้ขาดจะต้องยื่นคำร้องขอถึง 2 ครั้ง โดยครั้งแรกเป็นการยื่นคำร้องขอเพื่อให้ศาลยืนยันว่าคำชี้ขาดถึงที่สุดและอีกครั้งหนึ่งคือ การยื่นคำร้อง ขอให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดดังกล่าว³

ดังนั้น จึงทำให้อนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ไม่มีการบัญญัติถึงความหมายหรือคำนิยามของคำ ดังกล่าวไว้ ซึ่งการที่ไม่ได้บัญญัติไว้เช่นนั้นทำให้เป็นการยากต่อการพิสูจน์ของคู่พิพาทฝ่ายที่คัดค้านการ บังคับตามคำชี้ขาด และยังทำให้ไม่สามารถพิจารณาได้ด้วยว่า การที่คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ไม่มีผล ผูกพันมีลักษณะอย่างไร หรือในกรณีใดบ้างที่จะทำให้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่มีผลผูกพันต่อ คู่พิพาท

นอกจากนี้ หากพิจารณาถึงกฎหมายต้นแบบ มาตรา 36(1)(a)(v) ประกอบการพิจารณาดังกล่าวนี้อ แล้วก็จะพบเช่นกันว่า กฎหมายต้นแบบมีการบัญญัติถึงเหตุแห่งการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของ อนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่คำชี้ขาดดังกล่าวไม่มีผลผูกพันคู่พิพาทไว้เช่นกัน แต่ในบทบัญญัตินี้ดังกล่าว หรือในบทบัญญัติอื่น ๆ ก็ไม่ได้มีการบัญญัติถึงความหมายหรือคำนิยามที่ชัดเจนเช่นเดียวกันกับอนุสัญญา นิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ซึ่งในกรณีเช่นนี้ย่อมทำให้ปัญหาในการตีความถึงคำว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ไม่มีผลผูกพัน ไม่ว่าจะเป็นการตีความที่เกิดขึ้นในคดีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือการตีความของประเทศต่าง ๆ ที่ ต่างตีความคำดังกล่าวแล้วนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายภายในของตน

โดยการตีความในประการแรกจะเป็นการตีความถึงกฎหมายของประเทศที่ได้ทำคำชี้ขาดของ อนุญาโตตุลาการ เพื่อที่จะพิจารณาว่า คำชี้ขาดไม่มีผลผูกพันในประเทศที่ทำคำชี้ขาดมีลักษณะอย่างไร ซึ่ง

³ รัชชัช สุวรรณพานิช, คำอธิบายพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2557), หน้า 317-318.

การตีความเช่นนี้สามารถพบได้จากคดีที่เกิดขึ้นในประเทศสวิตเซอร์แลนด์⁴ ซึ่งศาลของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ได้มีการนำเอาการตีความนี้มาวินิจฉัยถึงกรณีดังกล่าว

ในการตีความประการที่สอง คือ กานำเอาการตีความอิสระมาใช้ในการตีความถึงคำว่า คำชี้ขาดไม่มีผลผูกพัน โดยปกติแล้วมักจะตีความว่า คำชี้ขาดที่ไม่มีผล หมายถึง คำชี้ขาดที่ไม่สามารถที่จะอุทธรณ์ต่อไปได้ หรือในบางศาลก็จะใช้ทั้งวิธีการพิจารณาจากกฎหมายของประเทศที่ได้ทำคำชี้ขาดขึ้นประกอบกับการตีความอิสระ ซึ่งการตีความในลักษณะก็สามารถพบได้ในคดีที่เกิดขึ้นในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ หรือคดีที่เกิดขึ้นในประเทศฮ่องกง อย่างไรก็ตาม นอกจากศาลที่จะได้ตีความดังกล่าวข้างต้นแล้วยังทำให้ประเทศต่าง ๆ ได้ตีความถึงคำว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่มีผลผูกพัน ด้วยเช่นกัน

ยกตัวอย่างเช่น มาตรา 58 ของ Arbitration Act of 1996 กฎหมายอนุญาโตตุลาการของประเทศอังกฤษ และมาตรา 19B ของ International Arbitration Act of 2002 กฎหมายอนุญาโตตุลาการของประเทศสิงคโปร์ ทั้งสองกฎหมายนี้ได้มีการบัญญัติถึงผลของคำชี้ขาดไว้ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ได้ทำขึ้นโดยเป็นไปตามสัญญาอนุญาโตตุลาการของคู่สัญญา เป็นคำชี้ขาดที่ถึงที่สุดและมีผลผูกพันต่อคู่พิพาท และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจากการพิจารณาก็ทำให้เห็นได้ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจะไม่มีผลผูกพันต่อคู่พิพาทก็ต่อเมื่อการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเป็นไปตามสัญญาอนุญาโตตุลาการ กล่าวคือ เป็นไปตามหลักในการแสดงเจตนาของคู่สัญญาที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการ⁷ เพื่อที่จะทำให้คำชี้ขาด

⁴Italian Party V. Swiss Company, Court of First Instance, Zurich, Switzerland (14 February 2003) Quoted in Shearman & Sterling, Columbia Law School, **New York Convention Guide: Analysis a. When does an award become binding** [Online], available URL: http://newyorkconvention1958.org/index.php?lvl=cmsspage&pageid=10&menu=625&opac_view=-1,2563 (เมษายน, 10).

⁵ Company X SA V. State Y, Swiss Federal Tribunal, Switzerland (9 December 2008) Quoted in Shearman & Sterling, Columbia Law School, **New York Convention Guide: Analysis a. When does an award become binding** [Online], available URL: http://newyorkconvention1958.org/index.php?lvl=cmsspage&pageid=10&menu=625&opac_view=-1,2563 (เมษายน, 10).

⁶ Socete Nationale d'Operations Petrolieres de la Cote d'Ivoire-Holding V. Keen Lloyd Resources Limited, Hong Kong, Court of First Instance, In the High Court of the Hong Kong Special Administrative Region (20 December 2001) Quoted in Shearman & Sterling, Columbia Law School, **New York Convention Guide: Analysis a. When does an award become binding** [Online], available URL: http://newyorkconvention1958.org/index.php?lvl=cmsspage&pageid=10&menu=625&opac_view=-1,2563 (เมษายน, 10)

⁷สุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล, “ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ,” **รวมบทความ ข้อบังคับ ข้อตกลงระหว่างประเทศ กฎหมาย และคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ เล่ม 1** (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เพื่อเฟลกราฟฟิค, 2535), หน้า 110.

ของอนุญาโตตุลาการเป็นคำชี้ขาดที่คู่พิพาทต่างยอมรับและสามารถบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้

ดังนั้น จากการพิจารณาความหมายหรือค่านิยมของคำว่า คำชี้ขาดไม่มีผลผูกพัน ข้างต้นทำให้เห็นได้ว่า การบัญญัติในเรื่องดังกล่าวของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ที่ไม่ชัดเจนทำให้เกิดปัญหาในการตีความที่แตกต่างกัน ซึ่งการตีความดังกล่าวก็อาจทำให้เกิดผลที่ตามมาได้ก็คือ การตีความที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 และยังทำให้การบังคับใช้ในเรื่องของการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดในมาตรา 5(1)(e) ไม่มีประสิทธิภาพไปด้วย

ปัญหาที่ 2 ปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

ปัญหาในประการที่สอง เป็นปัญหาในเรื่องของเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ โดยในมาตรา 5(1)(e) ของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการสามารถถูกเพิกถอนคำชี้ขาดได้โดยองค์กรที่มีเขตอำนาจในประเทศที่ทำคำชี้ขาด หรือภายใต้กฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาด

จากการพิจารณาถึงบทบัญญัติดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่า การบัญญัติในมาตรา 5(1)(e) มีความไม่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคำว่า องค์กรที่มีเขตอำนาจในประเทศที่ทำคำชี้ขาด หรือภายใต้กฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาด ซึ่งจากคำดังกล่าวไม่มีการบัญญัติถึงความหมายหรือค่านิยมไว้ว่า องค์กรที่มีเขตอำนาจดังกล่าวเป็นองค์กรใด หรือกฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาดเป็นกฎหมายใด

ดังนั้น ในการตีความถึงคำดังกล่าวนี้จะต้องนำหลักการตีความสนธิสัญญาที่จะต้องเป็นไปโดยเคร่งครัด และนำเอาทฤษฎีของการอนุญาโตตุลาการมาประกอบการพิจารณาว่า องค์กรที่มีเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเป็นองค์กรใดและกฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาดเป็นกฎหมายใด⁸

เมื่อได้นำการตีความสนธิสัญญานำเอาหลักการตีความสนธิสัญญาและทฤษฎีของการอนุญาโตตุลาการมาพิจารณาก็จะพบว่า องค์กรที่มีเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ คือ องค์กรศาลของประเทศที่ทำคำชี้ขาด เนื่องจากทฤษฎีผสมได้อธิบายหลักการดังกล่าวไว้ว่า การอนุญาโตตุลาการจะต้องเป็นไปตามหลักการแสดงเจตนาของคู่พิพาทในการระงับข้อพิพาทในการอนุญาโตตุลาการ แต่ในการอนุญาโตตุลาการก็มีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยอำนาจของรัฐเข้ามามีบทบาทในการอนุญาโตตุลาการด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการบังคับตามคำชี้ขาด รวมถึงกระบวนการในการเพิก

⁸สถานานาชาติเพื่อการอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์พาณิชย์, คำแนะนำของ ICCA ในการตีความอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958: คู่มือสำหรับผู้พิพากษา, แปลโดย สุพจน์ รุ่งโรจน์ และ กฤติน ศรีรัฐ (กรุงเทพมหานคร: สถานานาชาติเพื่อการอนุญาโตตุลาการพาณิชย์, ม.ป.ป.), หน้า 13-14.

ถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ⁹ ซึ่งทำให้เห็นว่า องค์การที่จะมีเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ควรเป็นองค์กรศาลที่จะมีอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

นอกจากนี้ เมื่อทำให้ทราบแล้วว่า องค์การที่มีเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดเป็นองค์กรศาลแล้ว ยังเป็นการตีความที่สอดคล้องกับกฎหมายต้นแบบด้วย กล่าวคือ กฎหมายต้นแบบมีการบัญญัติถึงองค์การที่มีเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดไว้ว่าเป็นองค์กรศาล ตามมาตรา 2 และยังมีการกำหนดมีหน้าของศาลในการเพิกถอนคำชี้ขาดไว้ในมาตรา 6 อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายต้นแบบมีการบัญญัติถึงกรณีดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน แต่ก็ทำให้มีข้อสังเกตได้อีกว่า องค์การที่จะมีเขตอำนาจดังกล่าวจะต้องเป็นองค์กรศาลใดศาลหนึ่ง หรือว่าเป็นองค์กรศาลหลายศาล เนื่องจากกฎหมายต้นแบบมีการบัญญัติถึงกรณีนี้ไว้ในมาตรา 6 และจากการบัญญัติดังกล่าวก็เพราะกฎหมายต้นแบบเห็นว่า ประเทศต่าง ๆ มีระบบกฎหมายที่ไม่เหมือนกัน ได้แก่ ระบบกฎหมายเดี่ยว ระบบกฎหมายคู่

โดยจากการพิจารณาถึงข้อสังเกตก็จะพบได้ว่า การใช้ระบบศาลเดี่ยวในการอนุญาโตตุลาการมีข้อดีมากกว่าระบบศาลคู่ เนื่องจากระบบศาลเดี่ยวเป็นระบบที่กำหนดให้องค์กรศาลใดศาลหนึ่งที่จะมีอำนาจในการเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการเท่านั้น และเพื่อที่จะทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการขัดกันของเขตอำนาจศาลน้อยกว่าระบบศาลคู่ และนอกจากนี้ยังทำให้บทบาทในการช่วยเหลือขององค์กรศาลมีมาตรฐานเดียวกันและยังทำให้การอนุญาโตตุลาการดำเนินการไปด้วยความสะดวก รวดเร็วและเป็นธรรมแก่คู่พิพาท ซึ่งถือว่าเป็นหลักการสำคัญของการอนุญาโตตุลาการ¹⁰

ดังนั้น จากการพิจารณาข้างต้นทำให้เห็นว่า องค์การศาลที่มีเขตอำนาจในการเข้ามามีบทบาทในการอนุญาโตตุลาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจะต้องเป็นองค์กรศาลใดศาลหนึ่งที่จะมีเขตอำนาจดังกล่าวได้ตามอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตอีกหนึ่งประการที่จะต้องพิจารณาคือ การที่องค์กรศาลใดศาลหนึ่งที่จะต้อง มีเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการแล้วจะต้องเป็นองค์กรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการอนุญาโตตุลาการด้วยหรือไม่ หากพิจารณาถึงกรณีดังกล่าวก็จะพบได้ว่า องค์การดังกล่าวควรเป็นองค์กรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในกระบวนการบังคับตามคำชี้ขาด หรือกระบวนการเพิกถอนคำชี้ขาดด้วย เนื่องจากการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการองค์กรศาลจะต้องเข้าใจถึงกระบวนการอนุญาโตตุลาการตั้งแต่การนำข้อพิพาทมาระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการจนถึงการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ และองค์กรศาลจะต้องเข้าใจถึงธรรมชาติของการอนุญาโตตุลาการ เพื่อที่จะทำให้การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเป็นไปตามเจตนารมณ์ของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ที่ได้บัญญัติไว้

⁹สุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล, เรื่องเดิม, หน้า 112.

¹⁰ปิยะพงษ์ ทองดี, “ศาลที่มีเขตอำนาจภายใต้พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549), หน้า 112-121.

โดยการพิจารณาว่า องค์กรศาลที่มีเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดจะต้องเป็นองค์กรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ การพิจารณาดังกล่าวยังสอดคล้องกับการอธิบายของคณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ¹¹ และการพิจารณาดังกล่าวยังไปปรากฏในการวินิจฉัยของศาลในคดีที่เกิดขึ้นด้วย¹² ดังนั้น จึงทำให้สรุปได้ว่า องค์กรที่มีเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดจะต้องเป็นองค์กรศาลใดศาลหนึ่งของประเทศที่ทำคำชี้ขาด และองค์กรดังกล่าวจะต้องเป็นองค์กรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการด้วย

ในส่วนปัญหาของการบัญญัติในมาตรา 5(1)(e) ในประการที่สองคือ กฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาด ซึ่งในบทบัญญัติไม่ได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า กฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาดเป็นกฎหมายใด แต่หากพิจารณาถึงทฤษฎีสถานที่นั่งพิจารณาก็ทำให้สามารถพิจารณาได้ว่า การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจะต้องเป็นไปตามกฎหมายของสถานที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาในการอนุญาโตตุลาการ เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในการอนุญาโตตุลาการทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นวิธีการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการ การบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ¹³ และการกำหนดดังกล่าวนี้ยังเป็นที่บ่งบอกได้ว่า องค์กรศาลควรมีบทบาทในการตรวจสอบถึงการดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการด้วย¹⁴ ดังนั้น กฎหมายที่จะต้องนำมาใช้แก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการ ไม่ใช่กฎหมายที่ใช้บังคับแก้ไขข้อพิพาท

ปัญหาที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการไม่ได้บัญญัติเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาด

ปัญหาในประการที่สาม เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับการไม่ได้บัญญัติถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ โดยในบทบัญญัติมาตรา 5(1)(e) ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ในการเพิกถอนคำชี้ขาดของ

¹¹ Explanatory Note by UNCITRAL secretariat on the 1985 Model Law on International Commercial Arbitration as amended on 2006, p.27.

¹² The Republic of Gabon v. Swiss Oil Corporation, Grand Court, Cayman Islands, 17 June 1988, XIV Y.B. Com. Arb. (1989) Quoted in UNCITRAL Secretariat Guide on the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, p.218.

¹³ สรวิศ ลิ้มปรี้งมี, “เขตอำนาจศาลในการคัดค้านคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ,” รวมบทความข้อบังคับ ข้อตกลงระหว่างประเทศ กฎหมายและคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ “ฉบับ 15 ปี สถาบันอนุญาโตตุลาการ, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระจัดข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม, 2549), หน้า 97.

¹⁴ สรวิศ ลิ้มปรี้งมี, เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

อนุญาโตตุลาการไว้เพียงว่า การยอมรับและการบังคับตามคำชี้ขาดอาจถูกปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ หากคู่พิพาทฝ่ายที่จะถูกบังคับตามคำชี้ขาดพิสูจน์ได้ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ถูกเพิกถอนหรือถูกระงับใช้ โดยองค์กรที่มีเขตอำนาจในประเทศที่ทำคำชี้ขาด หรือภายใต้กฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาด

จากการบัญญัติหลักเกณฑ์ในมาตรา 5(1)(c) ก็จะทำให้เห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวไม่มีการบัญญัติถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้แต่อย่างใด ซึ่งอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ได้มีเจตนารมณ์ให้ประเทศภาคีของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ได้บัญญัติเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดเอง ซึ่งการที่ให้ประเทศภาคีบัญญัติถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดในแต่ละประเทศไม่ไปในทิศทางเดียวกัน และยังทำให้ส่งผลต่อการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ตามอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ด้วย

ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาในเรื่องการไม่ได้บัญญัติถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้ จึงทำให้ในทางระหว่างจึงมีความพยายามที่จะกฎหมายเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยกฎหมายที่ได้จัดทำขึ้น คือ กฎหมายต้นแบบ ซึ่งกฎหมายต้นแบบได้มีการแก้ไขปัญหของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 กล่าวคือ มีการบัญญัติถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้ใน มาตรา 34(2)(a) และ (b) และในกฎหมายต้นแบบก็มีเจตนารมณ์ที่จะให้ประเทศภาคีสมาชิกของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 สามารถที่จะนำเอาเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดตามกฎหมายไปบัญญัติไว้เป็นเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดไว้ในกฎหมายภายในของตนได้ ไม่ว่าจะเป็นเอานำเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดไปทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็ตาม

ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายอนุญาโตตุลาการของประเทศสิงคโปร์ หรือ International Arbitration Act of 2002 ตามมาตรา 31(2) และ (4) หรือกฎหมายอนุญาโตตุลาการของประเทศไทย หรือพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545 มาตรา 40 เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้ในกฎหมายต้นแบบจะมีการแก้ไขปัญหาก็ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น แต่หากพิจารณาถึงสถานะของกฎหมายต้นแบบก็จะทำให้ทราบว่า กฎหมายต้นแบบไม่มีสถานะเป็นกฎหมายที่จะบังคับให้ประเทศภาคีของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 นำเอาเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดไปบัญญัติไว้เป็นกฎหมายภายในของตน ซึ่งประเทศภาคีสมาชิกของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ก็จำเป็นต้องนำเอาเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดได้บัญญัติไว้ในกฎหมายภายในของตนก็ได้

ยกตัวอย่างของประเทศที่ไม่ได้นำเอาเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดตามกฎหมายไปบัญญัติไว้ในกฎหมายอนุญาโตตุลาการของตน คือ ประเทศฝรั่งเศส โดยประเทศฝรั่งเศสได้มีการบัญญัติเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดขึ้นเอง ซึ่งไม่ได้เป็นไปตามกฎหมายต้นแบบแต่อย่างใด¹⁵

¹⁵ ประภากร รัตนมาลา, “การยกเลิกคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), หน้า 36-40.

ทั้งนี้ จากการพิจารณาก็ทำให้เห็นว่า กฎหมายต้นแบบก็ยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาที่ได้กล่าวข้างต้นได้เท่าที่ควรและยังไม่สามารถทำให้การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเป็นไปในทิศทางเดียวกันได้ ซึ่งการที่จะให้การเพิกถอนคำชี้ขาดเป็นไปในทิศทางเดียวกันได้ คือ การนำเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไปบัญญัติไว้ในอนุสัญญาเวียนอร์ค ค.ศ. 1958 เพื่อให้ประเทศภาคีของอนุสัญญานี้มีพันธกรณีที่จะต้องนำเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดในอนุสัญญาดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในกฎหมายอนุญาโตตุลาการภายในประเทศของตน

ยกตัวอย่างเช่น อนุสัญญายุโรปว่าด้วยอนุญาโตตุลาการการพาณิชย์ระหว่างประเทศ ค.ศ. 1961 โดยในอนุสัญญาดังกล่าวมีการบัญญัติเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้อย่างชัดเจน ซึ่งไปตามบทบัญญัติในมาตรา 9 ดังนั้น เมื่ออนุสัญญาดังกล่าวมีการบัญญัติเหตุไว้อย่างชัดเจนย่อมทำให้การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

โดยเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดที่จะต้องนำมาบัญญัติไว้นั้นก็ต้องเป็นเหตุที่สำคัญต่อกระบวนการอนุญาโตตุลาการดังต่อไปนี้

เหตุในประการแรกจะต้องเหตุที่เกี่ยวกับสัญญาอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการอนุญาโตตุลาการเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากข้อพิพาทที่จะมาระงับโดยการอนุญาโตตุลาการได้นั้นก็ต้องมาจากการตกลงกันของกลุ่มพิพาทที่เป็นไปตามทฤษฎีสัญญา¹⁶ ดังนั้น สัญญาอนุญาโตตุลาการจึงมีความสำคัญต่อการอนุญาโตตุลาการและมีความจำเป็นเป็นที่จะต้องกำหนดเหตุในลักษณะนี้ไว้ในอนุสัญญาวีนิเวียนอร์ค ค.ศ. 1958 ด้วย

เหตุในประการที่สองจะต้องเป็นเหตุที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการ โดยกลุ่มพิพาทที่จะต้องกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาโตตุลาการไปเป็นด้วยความเป็นธรรม เท่าเทียมกันแก่กลุ่มพิพาททั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการในการเข้าถึงกระบวนการอนุญาโตตุลาการและกระบวนการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการที่จะมาทำหน้าที่ในการวินิจฉัยข้อพิพาทและทำคำชี้ขาด ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าในกระบวนการอนุญาโตตุลาการในขั้นตอนมีความสำคัญต่อการอนุญาโตตุลาการและหลักการของอนุญาโตตุลาการเป็นอย่างมาก¹⁷

เหตุในประการที่สามเป็นเหตุที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของอนุญาโตตุลาการและกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ เนื่องจากอนุญาโตตุลาการที่จะมาทำหน้าที่ในการวินิจฉัยข้อพิพาทและทำคำชี้ขาดจะต้องมีองค์ประกอบที่เป็นไปตามที่กฎหมายและจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นไปด้วยชอบด้วย

¹⁶สุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล, “ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ,” รวมบทความ ข้อบังคับ ข้อตกลงระหว่างประเทศ กฎหมาย และคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ เล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เพื่อเฟลกราฟฟิค, 2535), หน้า 110.

¹⁷วัชรชัย สุวรรณพานิช, เรื่องเดิม, หน้า 334-345.

กฎหมายด้วย ดังนั้น หากองค์ประกอบของอนุญาโตตุลาการไม่เป็นไปตามกฎหมาย หรือกระบวนการพิจารณาเป็นกระบวนการที่ไม่ชอบ ก็อาจทำให้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการเป็นคำชี้ขาดที่ไม่ชอบไปด้วยและอาจทำให้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการถูกเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการด้วย

เหตุในประการที่สี่เป็นเหตุในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการ โดยการวินิจฉัยดังกล่าวจะต้องวินิจฉัยเป็นไปตามที่คู่พิพาทได้ให้อำนาจและหน้าที่แก่อนุญาโตตุลาการไว้ ดังนั้น หากอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยเกินอำนาจก็อาจจะทำให้คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการถูกเพิกถอนคำชี้ขาดได้ เนื่องจากการวินิจฉัยข้อพิพาทจะต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของคู่พิพาท

นอกจากนี้ การบัญญัติเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดจำต้องมีการบัญญัติเหตุที่ให้อำนาจของรัฐสามารถที่จะยกเหตุมานำเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ โดยเหตุที่ต้องอาศัยอำนาจรัฐในการตรวจสอบ ได้แก่ การเสนอข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดไม่สามารถที่จะระงับข้อพิพาทโดยการอนุญาโตตุลาการได้ และเหตุอีกประการหนึ่งคือ การยอมรับและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการขัดต่อนโยบายสาธารณะ

โดยเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดในสองประการนี้ถือเป็นเหตุที่สำคัญที่จะอาศัยอำนาจรัฐเข้ามาตรวจสอบคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ เนื่องจากการอนุญาโตตุลาการคำนึงถึงหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนาของคู่พิพาทเป็นสำคัญจึงอาจทำให้การเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการอาจเป็นข้อพิพาทที่ไม่สามารถที่จะระงับข้อพิพาทได้ และข้อพิพาทนั้นอาจจะเป็นข้อพิพาทที่ขัดต่อนโยบายสาธารณะด้วย เช่น ข้อพิพาทที่เกี่ยวกับภาษีอากร เป็นต้น

ดังนั้น จากการพิจารณาถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ได้กล่าวมานั้นเป็นเหตุที่สำคัญต่อการอนุญาโตตุลาการทั้งสิ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำเหตุดังกล่าวเหล่านี้มาบัญญัติในอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958

จากการศึกษาถึงปัญหาในเรื่องของการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ทำให้ผู้ศึกษาได้พบข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับคำชี้ขาดไม่มีผลผูกพัน ตามบทบัญญัติในมาตรา 5(1)(e) ของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ที่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้ว่า การยอมรับและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการอาจถูกปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ ถ้าคู่พิพาทฝ่ายที่จะถูกบังคับตามคำชี้ขาดได้พิสูจน์ต่อองค์กรที่มีอำนาจในประเทศที่คำชี้ขาดให้เห็นว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่มีผลผูกพันคู่พิพาท

โดยผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ควรนำเอาความหมายหรือคำนิยามของคำว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่มีผลผูกพัน มาบัญญัติไว้ในบทบัญญัติใหม่ กล่าวคือ นำมาบัญญัติใน มาตรา 5(3) ซึ่งจะต้องบัญญัติไว้ว่า คำชี้ขาดที่ไม่มีผลผูกพัน หมายถึง คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ไม่ได้ขึ้นโดย

อนุญาโตตุลาการหรือคณะอนุญาโตตุลาการที่เป็นไปตามสัญญาอนุญาโตตุลาการของกลุ่มสัญญา หรือคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่ได้รับการยอมรับว่ามีผลผูกพันต่อคู่พิพาท เว้นแต่คู่สัญญาจะตกลงไว้เป็นอย่างอื่น

2. ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ตามบทบัญญัติในมาตรา 5(1)(e) ที่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้ว่า การเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการจะต้องถูกเพิกถอนหรือถูกระงับใช้ โดยองค์กรที่มีเขตอำนาจในประเทศที่ทำคำชี้ขาด หรือภายใต้กฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาด

โดยผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า เหตุแห่งการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ โดยอ้างเหตุว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ได้ถูกเพิกถอนหรือถูกระงับใช้ โดยโดยองค์กรที่มีเขตอำนาจในประเทศที่ทำคำชี้ขาด หรือภายใต้กฎหมายของประเทศที่ทำคำชี้ขาด จะต้องบัญญัติแยกจากบทบัญญัติในมาตรา 5(1)(e) โดยบัญญัติเป็นมาตราใหม่ คือ มาตรา 5(1)(f) และในบทบัญญัตินี้ดังกล่าวต้องบัญญัติไว้ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ถูกเพิกถอนหรือถูกระงับใช้ โดยศาลที่มีเขตอำนาจในประเทศที่ได้ทำคำชี้ขาดขึ้น หรือภายใต้กฎหมายที่ใช้บังคับแก่กระบวนการอนุญาโตตุลาการในประเทศที่ได้ทำคำชี้ขาดขึ้น

นอกจากนี้ การที่จะให้บทบัญญัติมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นจะต้องกำหนดความหมายหรือคำนิยามของคำว่า ศาลที่มีเขตอำนาจในประเทศที่ทำคำชี้ขาด และกฎหมายที่ใช้บังคับแก่กระบวนการอนุญาโตตุลาการ ไว้ในบทบัญญัติมาตรา 5(3) โดยจะต้องบัญญัติไว้ว่า ศาลที่มีเขตอำนาจในประเทศที่ทำคำชี้ขาด หมายถึง องค์กรศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ หรือที่เกี่ยวกับการอนุญาโตตุลาการ และ กฎหมายที่ใช้บังคับแก่กระบวนการอนุญาโตตุลาการ หมายถึง กฎหมายที่กำหนดถึงกระบวนการอนุญาโตตุลาการ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการในการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือกระบวนการในชั้นอนุญาโตตุลาการ หรือกระบวนการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ หรือกระบวนการในการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดหรือเพิกถอนคำชี้ขาด และจะต้องเป็นกฎหมายของประเทศที่ได้ทำคำชี้ขาดขึ้น

3. ปัญหาเกี่ยวกับไม่ได้บัญญัติถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ตามบทบัญญัติในมาตรา 5(1)(e) ของอนุสัญญานิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ได้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ในการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่นำมาบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการสามารถถูกปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่คู่พิพาทฝ่ายที่ต้องการคัดค้านการบังคับตามคำชี้ขาดได้ยื่นคำร้องขอเพื่อให้มีการปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาด และจะต้องพิสูจน์ให้เห็นด้วยว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ถูกเพิกถอน โดยองค์กรที่มีเขตอำนาจหรือภายใต้กฎหมายของประเทศที่ได้ทำคำชี้ขาดขึ้น

โดยผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า ในบทบัญญัติมาตรา 5(1)(e) จะต้องมีการบัญญัติเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไว้อย่างชัดเจน ซึ่งจะต้องนำไปบัญญัติไว้ในมาตรา 5(4) โดยในบทบัญญัตินี้ดังกล่าวนี้จะต้องบัญญัติถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ในกรณีที่คู่พิพาทฝ่ายที่จะถูก

บังคับตามคำชี้ขาดจะต้องพิสูจน์ถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาด ซึ่งจะต้องบัญญัติไว้ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการอาจถูกเพิกถอนคำชี้ขาดได้ โดยคู่พิพาทฝ่ายที่ถูกบังคับตามคำชี้ขาดได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีเขตอำนาจในประเทศที่ทำคำชี้ขาดให้เพิกถอนคำชี้ขาด และได้พิสูจน์ดังต่อไปนี้

(a) การทำสัญญาอนุญาโตตุลาการของกลุ่มสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีความบกพร่องสามารถในการทำสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือสัญญาอนุญาโตตุลาการที่ได้ทำขึ้นไม่มีผลผูกพันตามกฎหมายที่คู่สัญญาได้ตกลงกันไว้ หรือกรณีที่คู่สัญญาไม่ได้ตกลงกันก็ให้เป็นไปตามกฎหมายของประเทศทำการเพิกถอนคำชี้ขาด หรือ

(b) ในชั้นอนุญาโตตุลาการ หากคู่พิพาทฝ่ายที่ร้องให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่ได้ทำการแจ้งแก่คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งทราบถึงการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือให้ทราบถึงการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ หรือเหตุที่ทำให้คู่พิพาทอีกฝ่ายไม่สามารถนำหลักฐานเข้าต่อสู้ในชั้นอนุญาโตตุลาการได้ หรือ

(c) องค์คณะอนุญาโตตุลาการหรือกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการมิได้เป็นไปตามสัญญาอนุญาโตตุลาการของกลุ่มสัญญา หากคู่พิพาทไม่ได้ตกลงในเรื่องขององค์คณะอนุญาโตตุลาการดังกล่าวให้อนุญาโตตุลาการเป็นผู้กำหนด

(d) การทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่อยู่ภายในขอบเขตในสัญญาอนุญาโตตุลาการของกลุ่มสัญญา หรือการทำคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการทำเกินขอบเขตในข้อตกลงที่ได้เสนอต่อการอนุญาโตตุลาการ เว้นแต่การทำคำชี้ขาดที่เกินขอบเขตสามารถแยกออกจากส่วนที่อยู่ภายในขอบเขตได้

นอกจากนี้ การบัญญัติถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดจะต้องบัญญัติถึงเหตุในการเพิกถอน ในกรณีศาลที่มีเขตอำนาจในประเทศที่ทำคำชี้ขาดสามารถที่จะยกเหตุแห่งการเพิกถอนคำชี้ขาดดังต่อไปนี้ยกขึ้นกล่าวได้เอง โดยเหตุในลักษณะนี้จะต้องนำไปบัญญัติไว้ใน มาตรา 5(5) โดยจะต้องบัญญัติไว้ว่า คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการสามารถถูกปฏิเสธการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการได้ ถ้าหากศาลที่มีเขตอำนาจในการเพิกถอนคำชี้ขาดได้พบว่า

(a) คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการไม่สามารถที่จะนำมาบังคับข้อพิพาท โดยการอนุญาโตตุลาการได้ตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่กระบวนการอนุญาโตตุลาการในประเทศที่ได้ทำคำชี้ขาดขึ้น

(b) คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการที่ได้ทำขึ้นนั้นขัดต่อนโยบายสาธารณะของประเทศที่ได้ทำคำชี้ขาดนั้นขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เอกสารภาษาไทย

รัชชชัย สุวรรณพานิช. คำอธิบายพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545. พิมพ์ครั้งที่ 1

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2557.

สรวิศ ลิ้มปรีงษ์. “เขตอำนาจศาลในการคัดค้านคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ.” รวมบทความ

ข้อบังคับ ข้อตกลงระหว่างประเทศ กฎหมายและคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ

ฉบับ 15 ปี สถาบันอนุญาโตตุลาการ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระจัดข้อ

พิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม, 2549.

สุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล. “ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจการพิจารณาชี้ขาดข้อพิพาทของอนุญาโตตุลาการระหว่าง

ประเทศ.” รวมบทความ ข้อบังคับ ข้อตกลงระหว่างประเทศ กฎหมาย และคำพิพากษาศาลฎีกา

เกี่ยวกับอนุญาโตตุลาการ เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เพอเพคกราฟฟิค, 2535.

วิทยานิพนธ์

ประภากร รัตนมาลา. “การยกเลิกคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ปิยะพงษ์ ทองดี. “ศาลที่มีเขตอำนาจภายใต้พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. 2545.” วิทยานิพนธ์นิติ

ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.

เอกสารอื่น ๆ

สภานานาชาติเพื่อการอนุญาโตตุลาการทางพาณิชย์พาณิชย์. คำแนะนำของ ICCA ในการตีความอนุสัญญา

นิวยอร์ก ค.ศ. 1958: คู่มือสำหรับผู้พิพากษา. แปลโดย สุพจี รุ่งโรจน์ และ กฤติน ศรีรัฐ

กรุงเทพมหานคร: สภานานาชาติเพื่อการอนุญาโตตุลาการพาณิชย์, ม.ป.ป.

เอกสารภาษาอังกฤษ

Explanatory Note by UNCITRAL secretariat on the 1985 Model Law on International Commercial
Arbitration as amended on 2006.

Company X SA V. State Y, Swiss Federal Tribunal, Switzerland (9 December 2008) Quoted in Shearman
& Sterling, Columbia Law School. **New York Convention Guide: Analysis a. When does an**

award become binding [Online]. available URL:http://newyorkconvention1958.org/index.php?lvl=cmspage&pageid=10&menu=625&opac_view=-1. 2563 (๒๕๖๓, 10).

Italian Party V. Swiss Company, Court of First Instance, Zurich, Switzerland (14 February 2003) Quoted in Shearman & Sterling, Columbia Law School. **New York Convention Guide: Analysis a.**

When does an award become binding [Online]. available URL: http://newyorkconvention1958.org/index.php?lvl=cmspage&pageid=10&menu=625&opac_view=-1. 2563 (๒๕๖๓, 10).

Socete Nationale d'Operations Petrolieres de la Cote d'Ivoire-Holding V. Keen Lloyd Resources Limited, Hong Kong, Court of First Instance, In the High Court of the Hong Kong Special Administrative Region (20 December 2001) Quoted in Shearman & Sterling, Columbia Law School. **New York**

Convention Guide: Analysis a. When does an award become binding [Online]. available URL: http://newyorkconvention1958.org/index.php?lvl=cmspage&pageid=10&menu=625&opac_view=-1. 2563 (๒๕๖๓, 10).

The Republic of Gabon v. Swiss Oil Corporation, Grand Court, Cayman Islands, 17 June 1988, XIV Y.B. Com. Arb. (1989) Quoted in UNCITRAL Secretariat Guide on the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards.